

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
Factors Influencing the Quality of Life of the Elderly in the
Administrative Organization area Ban Mai Samakkhi Subdistrict Chai
Badan District Lopburi Province

อัจฉริยา ใฝ่ใจดี

Achariya Faijaidee

สมปอง สุวรรณพума

Sompong suwannaphuma

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย

Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

Email: achariya.faijaidee@gmail.com

Received: 25 March 2025; Revised: 19 August 2025; Accepted: 23 August 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 222 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น และการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า : 1) สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (ภาพรวม) อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตและด้านร่างกาย ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (โดยรวม) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว (X4) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ (X3) และปัจจัยด้านสุขภาพทางกาย (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .730 .348 และ .236 ตามลำดับ และ 3) จำเป็นที่จะต้องส่งเสริมสภาพร่างกายที่ดี จะต้องส่งเสริมสภาพร่างกายแข็งแรงที่พร้อมต่อกระบวนการการวางแผนเรื่องมีสภาพร่างกายที่มีบุคลิกภาพที่ดี สภาพร่างกายที่ดี เป็นที่ปรึกษาขอคำแนะนำ

และมีการประเมินผลร่างกายและงานเป็นสิ่งที่สำคัญจำเป็นจะต้องมีสุขภาพจิตในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติเชิงบวกกับเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพล, คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research article aims (1) to study the quality of life of the elderly in the area of Ban Mai Samakkhi Subdistrict Administrative Organization, (2) to study the factors influencing the quality of life of the elderly in the area of Ban Mai Samakkhi Subdistrict Administrative Organization, and (3) to study the guidelines for developing the quality of life of the elderly in the area of Ban Mai Samakkhi Subdistrict Administrative Organization, Chai Badan District, Lopburi Province. The research was conducted in both quantitative and qualitative ways. The sample size was 222 people and the target group for qualitative research was 10 people. The research instruments were questionnaires and interview forms. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, multiple regression analysis, using hierarchical variable selection and descriptive analysis.

The research results found that: 1) the quality of life of the elderly in the area of Ban Mai Samakkhi Subdistrict Administrative Organization, Chai Badan District, Lop Buri Province (overall) was at a moderate level. Considering each aspect, it was found that the environment, mentality and physical aspects were the most important, respectively. 2) Factors influencing the quality of life of the elderly in the area of Ban Mai Samakkhi Subdistrict Administrative Organization, Chai Badan District, Lop Buri Province (overall) with statistical significance at the .05 level were family relationship factors (X4), economic status factors (X3) and physical health factors (X2). The coefficients of the predictors in the raw scores (b) were .730, .348 and .236, respectively. 3) It is necessary to promote good physical condition. It is necessary to promote a strong physical condition that is ready for the planning process. Having a good personality, good physical condition, being a consultant, asking for advice and evaluating the body and work are important. It is necessary to have mental health in life. Have a positive attitude towards various matters or problems that arise, etc.

Keywords: Factors influencing, quality of life, Elderly, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

การกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เพื่อเป็นแนวทางในการคาดการณ์จำนวนของประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2560 - 2567 กลุ่มผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นสะท้อนถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้นขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอ ในการยังชีพผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 12.3 ล้านคน (ร้อยละ 18.2) ในปี 2566 เป็น 22.2 ล้านคน (ร้อยละ 33.1) ในปีพ.ศ. 2583 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562) การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุวัยกลางและวัยปลายจะส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นแต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อยและแหล่งรายได้หลักร้อยละ 78.5 ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตรทั้งนี้จึงบ่งบอกถึงสภาพอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุอย่างมากและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นสิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาที่สะสมมาอย่างต่อเนื่อง (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2553)

ปัจจุบันสังคมไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ มีการเข้ามาพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากองค์กรต่าง ๆ และยังได้สนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุไทย โดยให้ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและให้ความรัก ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว สังคมชุมชน รวมทั้งให้โอกาสเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง หากมองย้อนถึงอดีตจะเห็นว่าได้มีการนโยบายด้านผู้สูงอายุมาไว้รวมกับนโยบายการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) โดยได้มีการนำบริการทั้งด้านสวัสดิการและการบริการสุขภาพ เพื่อความอยู่ดีมีสุขของผู้สูงอายุมากขึ้นโดยสามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมแต่ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลง การให้บริการไม่ทั่วถึง หน่วยงานได้บริการซ้ำซ้อนล่าช้าและที่สำคัญไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง ดังนั้นการพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยแท้จริงจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนสู่ความผาสุกของชีวิตได้โดยมีองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ เป็นปัจจัยสนับสนุน หรืออาจกล่าวได้ว่าภาครัฐได้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557)

อย่างไรก็ตามการพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจำเป็นต้องขับเคลื่อน ด้วยเรื่องหลัก ๆ 4 เรื่อง คือ ระบบบริการสุขภาพ หลักประกันเศรษฐกิจ การเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ของผู้สูงอายุและการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม การเคหะแห่งชาติจึงมีโครงการที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ความจำเป็นดังกล่าวย่อมเป็นปัจจัยสนับสนุนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างดีและนโยบายสาธารณะเป็นเสมือนกลไกหลักสำคัญในการดำเนินของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ด้วยเหตุที่นโยบายเป็นกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเจตนาในการแก้ปัญหา นโยบายสาธารณะสุขเป็นนโยบายหนึ่งแห่งรัฐ ซึ่งช่วยพัฒนาคูณภาพชีวิตให้มีมาตรฐานได้รับการตอบสนองปัจจัยสี่เป็นการกระจายรายได้เป็นการปลูกจิตสำนึกไม่ให้ทอดทิ้งผู้สูงอายุในชุมชนและทำให้ผู้สูงอายุเกิดความมั่นคงทางจิตใจ (วรเดช จันทรศร, 2551)

ภายใต้วิถีชีวิตของผู้สูงอายุแม้ว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่มีความผันผวนของสังคมสิ่งแวดล้อม แม้กระทั่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแต่ยังคงแสดงออก ทางด้านภาษา ความเป็นอยู่ อาหารการกิน การประกอบอาชีพเกษตรกรรมความเชื่อ ค่านิยมประเพณีดั้งเดิม ปัจจัยดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่ายังมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความผาสุก โดยพึงพอใจต่อความเป็นอยู่การ

ดำเนินชีวิตจึงอยู่ได้นานคืออายุยืนยาว สำหรับแนวโน้มประชากรสูงอายุในประเทศไทย จะอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลหรือเขตเมืองเพิ่มขึ้นโดยในปี 2566 มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มการเติบโตของประชากรไทยมีส่วนเพิ่มสูงขึ้น (สำนักคณะกรรมการการพัฒนากิจการและสังคมแห่งชาติ, 2557)

ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี มีอัตราการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ของทุกปี และมีแนวโน้มที่สูงขึ้นจึงเป็นปัญหาหลักที่จะต้องหาทางแก้ไขปัญหานี้ในส่วนนี้อย่างเร่งด่วน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรต่าง ๆ เพื่อช่วยกันผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี โดยมีข้อคำถาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี อยู่ระดับใด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง และแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี ควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในอนาคต ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี จำนวน 595 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี คำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาร์โยยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 222 คน

กลุ่มเป้าหมาย ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มาตรวัด 5 ระดับ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์สัมภาษณ์

3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดขอบเขตคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3) เสนอแบบสอบถามฉบับร่างแก่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา 4) ทดสอบ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีของ (Cronbach 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.806 ส่วนการสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ออกแบบและสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี ต่อจากนั้นรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อประสานงานขออนุญาตกลุ่มเป้าหมาย แล้วเดินทางไปสัมภาษณ์ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก และเครื่องบันทึกเสียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาลงรหัส วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ จำแนกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และนำข้อมูลไปเขียนรายงานการวิจัย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1. การแจกแจงความถี่ 2. ค่าร้อยละ 3. ค่าเฉลี่ย (Mean) 4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 5. ค่าถดถอยพหุคูณ โดยใช้ (Multiple Regression Stepwise Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 1 สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอยะบะดา จังหวัดลพบุรี (ภาพรวม)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสภาพคุณภาพชีวิต
ด้านร่างกาย	2.80	0.64	ปานกลาง
ด้านจิตใจ	2.90	0.46	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.10	0.48	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.94	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (ภาพรวม) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.94$, S.D=0.38) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}=3.10$, S.D=0.48) ด้านจิต ($\bar{x}=2.90$, S.D=0.46) และด้านร่างกาย ($\bar{x}=2.80$, S.D=0.64) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (ภาพรวม)

ลำดับตัวแปรที่ได้ รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.820	.135		6.088	.000	1.085	.555
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม (X ₁)	.047	.032	.041	1.445	.149	.017	.110
ปัจจัยด้านสุขภาพทาง กาย (X ₂)	.236	.068	.359	3.462	.001*	.370	.102
ปัจจัยด้านฐานะทาง เศรษฐกิจ (X ₃)	.348	.077	.330	4.517	.000*	.196	.499
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ ของครอบครัว (X ₄)	.730	.117	.449	6.229	.000*	.500	.961
ปัจจัยด้านศักยภาพของ ผู้ดูแล (X ₅)	.374	.071	1.240	5.252	.402	.234	.514
SE _{est} = ±.03587 R = .997; R ² =.994 ; Adj. R ² =.994; F = 13181.844.; p-value =0.01							

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (โดยรวม) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว (X₄) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ (X₃) และปัจจัยด้านสุขภาพทางกาย (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .730 .348 และ .236 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี พบว่า

ในส่วนนี้จำเป็นที่จะต้องส่งเสริมสภาพร่างกายให้แข็งแรง พร้อมต่อกระบวนการการวางแผนเรื่องการมีสภาพร่างกายที่มีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพดี เป็นที่ปรึกษาขอคำแนะนำและมีการประเมินผลร่างกายและงานเป็นสิ่งที่สำคัญจำเป็นจะต้องมีสุขภาพจิตในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติเชิงบวกกับเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น มี

Mindset ที่ดีต่อทุกเรื่อง มีพรหมวิหาร 4 มีน้ำใจ เอื้ออาทร คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ฝึกสติ ยอมรับความจริงที่รอบรู้องค์ความรู้ดีและแนะนำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพจิตและเพื่อนร่วมงานในชุมชน และจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคม มีครอบครัวที่อบอุ่นนำหลักธรรมะจากหลักศาสนาที่ตนเองนับถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้อยู่ในหลักศีลธรรมอันดีงาม มีความสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวและชีวิต โดยมีความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ไม่ควรเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มีความขยันอดทน และสามารถแก้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างดี

อภิปรายผล

1. สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (ภาพรวม) อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตและด้านร่างกาย ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทม บุตริเศษ, และอุปรีภูลา อินทรสาด (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอยะนิงครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($Mean=4.03$, $S.D.=0.86$) ระดับคุณภาพชีวิตรายด้าน อยู่ในระดับสูงทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ก้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (โดยรวม) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว (X_4) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ (X_3) และปัจจัยด้านสุขภาพทางกาย (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .730 .348 และ .236 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศาชล อ้นยาวารธร และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตอนต้น กรณีศึกษาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอาจสามารถจังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุส่งผลทางบวกต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตอนต้นสูง ที่สุดได้ทำนายคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 45.2

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พบว่า ต้องส่งเสริมสภาพร่างกายให้แข็งแรง พร้อมต่อกระบวนการการวางแผนเรื่องการมีสภาพร่างกายที่มีบุคลิกภาพดีและสุขภาพดี เป็นที่ปรึกษาขอคำแนะนำและมีการประเมินผลร่างกายและงานเป็นสิ่งที่สำคัญจำเป็นจะต้องมีสุขภาพจิตในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติเชิงบวกกับเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น มี Mindset ที่ดีต่อทุกเรื่อง มีพรหมวิหาร 4 มีน้ำใจ เอื้ออาทร คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ฝึกสติ ยอมรับความจริงที่รอบรู้องค์ความรู้ดีและแนะนำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพจิตและเพื่อนร่วมงานในชุมชน และจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคม มีครอบครัวที่อบอุ่นนำหลักธรรมะจากหลักศาสนาที่ตนเองนับถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้อยู่ในหลักศีลธรรมอันดีงาม มีความสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวและชีวิต โดยมีความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ไม่ควรเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มีความขยันอดทน และสามารถแก้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรนันท์ อุ่นอ่อน (2564) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

แนวทางในการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1) ผู้สูงอายุควรหมั่นดูแลสุขภาพกายของตนเอง 2) ผู้สูงอายุควรวางแผนทางการเงินตั้งแต่วัยทำงานและออมเงินไว้ใช้ในยามแก่ชรา 3) ครอบครัวและชุมชนควรให้ความเข้าใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือเกื้อกูลผู้สูงอายุ 4) การมีระบบบริการสาธารณะที่เอื้อต่อผู้สูงอายุข้อเสนอแนะจากการวิจัยมีดังนี้ควรมีนโยบายส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ สนับสนุนให้มีการจ้างแรงงานผู้สูงอายุการสนับสนุนการจัดทำโครงการหรือจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้ทำประโยชน์ เพื่อชุมชนและสังคม การกำหนดมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

สรุป

สภาพคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (ภาพรวม) อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตและด้านร่างกาย ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี (โดยรวม) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว (X4) ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ (X3) และปัจจัยด้านสุขภาพทางกาย (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .730 .348 และ .236 ตามลำดับ ต้องส่งเสริมสภาพร่างกายให้แข็งแรง พร้อมต่อกระบวนการการวางแผนเรื่องการมีสภาพร่างกายที่มีบุคลิกภาพดี และสุขภาพดี เป็นที่ปรึกษาขอคำแนะนำและมีการประเมินผลร่างกายและงานเป็นสิ่งที่สำคัญจำเป็นจะต้องมีสุขภาพจิตในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติเชิงบวกกับเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น มี Mindset ที่ดีต่อทุกเรื่อง มีพรหมวิหาร 4 มีน้ำใจ เอื้ออาทร คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ฝึกสติ ยอมรับความจริงที่รอบรู้องค์ความรู้ดี แนะนำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพจิตและเพื่อนร่วมงานในชุมชน และจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคม มีครอบครัวที่อบอุ่นนำหลักธรรมะจากหลักศาสนาที่ตนเองนับถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้อยู่ในหลักศีลธรรมอันดีงาม มีความสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวและชีวิต โดยมีความซื่อสัตย์สุจริตและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี ไม่ควรเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มีความขยันอดทน และสามารถแก้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี” สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 1) จะต้องส่งเสริมสภาพร่างกายที่ดี
- 2) ส่งเสริมสภาพร่างกายแข็งแรงที่พร้อมต่อกระบวนการการวางแผน
- 3) เป็นที่ปรึกษาขอคำแนะนำและมีการประเมินผลร่างกายและงานเป็นสิ่งที่สำคัญ
- 4) มีสุขภาพจิตในการดำเนินชีวิต มีทัศนคติเชิงบวกกับเรื่องต่าง ๆ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น
- 5) มี Mindset ที่ดีต่อทุกเรื่อง มีพรหมวิหาร 4 มีน้ำใจ เอื้ออาทร
- 6) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ฝึกสติ ยอมรับความจริงที่รอบรู้องค์ความรู้
- 7) แนะนำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพจิตและเพื่อนร่วมงานในชุมชน

- 8) จะต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคม มีครอบครัวที่อบอุ่นนำหลักธรรมะ
- 9) มีความขยันอดทน และสามารถแก้ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ผู้บริหาร ควรมีการกำหนดนโยบาย แผน โครงการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายหรือหน่วยงานของรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2 ผู้นำชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และให้ความสำคัญร่วมมือประสานงานแก่ทุกฝ่าย ให้ความสำคัญในนโยบาย โครงการ แผน ทุก ๆ ด้านจริงจัง
- 1.3 หัวหน้าฝ่าย ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการนำแผนโครงการสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 2.1 ควรมีการนำนโยบาย แผน โครงการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายหรือหน่วยงานของรัฐไปปฏิบัติต่อหน้าที่เป็นรูปธรรม
- 2.2 ควรให้บุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรได้มีส่วนในการนำนโยบาย แผน โครงการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยยึดหลักความเอาใจใส่ ติดตาม ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ
- 2.3 ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชน ผู้สูงอายุ โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนำนโยบาย แผน โครงการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

- 3.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยเปลี่ยนขนาดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยให้กว้างและขนาดใหญ่ขึ้น เช่นระดับทุกภาคของประเทศไทย หรือเป็นองค์กรปกครองหรือศูนย์งานอื่นๆ
- 3.2 ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่สามัคคี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เครือข่ายภาคี องค์กรที่รับผิดชอบหลัก ให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2557). ประชากรสูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- ธิดาชล ฉันทวารารธร และคณะ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตอนต้น กรณีศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอาจสามารถ จังหวัดนครพนม. วารสารสุขภาพและสิ่งแวดล้อมศึกษา. 8(2), 110-118.
- นัสมล บุตรวิเศษ, อุปรีษฐา อินทรสาด. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.: รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา.
- ภัทรนันท์ อุ่นอ่อน. (2564). แนวทางการพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 14(2), 24-46.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้สูงอายุไทย. (2562). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี 2562 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- วรเดช จันทรศร. (2551). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานของอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน. เรียกใช้เมื่อ 10 สิงหาคม 2567 จาก <https://www.dop.go.th/th/know/5/page=1>.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.